

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1930 kl. 8 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar angående pensioner och understöd m. m., att utgå av affärsdrivande verks medel.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande pensioner och understöd m. m., att utgå av affärsdrivande verks medel.

1:o.

I en till riksdagen avlåten, den 24 januari 1930 dagtecknad proposition nr 35 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att förre distriktschefen vid statens järnvägar *Bror Olof Ekman* må, räknat från och med den 1 januari 1930, utöver honom författningsenligt tillkommande pension av 6,000 kronor åtnjuta i pension ytterligare 1,000 kronor för år, att utgå av trafikmedel.

*Ang.
tilläggs-
pension åt
förre
distrikts-
chefen B. O.
Ekman.*

Ekman, som är född den 10 december 1864, blev den 1 januari 1892 innehavare av ordinarie tjänst vid statens järnvägar. Från och med ingången av år 1908 innehade han ordinarie distriktschefstjänst, vilken han med utgången av maj månad 1913 frånträdde för att ägna sig åt enskild tjänst. År 1920 återinträdde han emellertid i statens järnvägars tjänst, då han erhöll förordnande som distriktschef från och med oktober månad samma år till utgången av år 1925. Detta förordnande förlängdes sedermera att gälla till utgången av år 1929.

Enligt § 13 mom. 1 av kommunikationsverkens pensionslag den 4 juni 1920 är pensionsunderlaget bestämt till 7,000 kronor för sådan distriktschef vid statens järnvägar, som vid tillträdandet av nämnda befattning icke innehade annan ordinarie tjänst vid statens järnvägar. I mom. 2 av samma paragraf stadgas vidare, att för tjänsteman, vilken innehar förordnande såsom distriktschef vid statens järnvägar och vid tillträdandet av nämnda förordnande innehade sådan tjänst vid statens järnvägar, som avses i 3 kapitlet av sagda lag (d. v. s. tillsatts genom konstitutorial), skall i pensionshänseende gälla vad för den tjänsten är stadgat i lagen. Av § 14 mom. 1

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 8 saml. 22 häft. (Nr 31.)

framgår att, om tjänsteman, som avses i § 13 mom. 1, under minst tolv år innehåft förordnande å befattning, varom i § 13 sägs, han är berättigad att vid avgång från tjänsten åtnjuta tjänstepension till samma belopp som det för honom vid avgången gällande pensionsunderlaget, men att, om han innan han uppnått tolv års tjänstetid i befattningen avgår på grund av att förordnandet upphör utan att efterföljas av förnyat förordnande, han äger uppbära tjänstepension till belopp, som med 1,000 kronor understiger det för befattningen gällande pensionsunderlaget.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Genom beslut den 13 december 1929 har Kungl. Maj:t berättigat Ekman att från och med den 1 januari 1930 av trafikmedel åtnjuta en årlig pension till belopp av 6,000 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i lagen den 4 januari 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, varjämte Kungl. Maj:t förklarar, att beslut framdeles komme att meddelas i frågan om beredande av ytterligare pension åt Ekman.

Ekmans sammanlagda tjänstetid som distriktschef vid statens järnvägar omfattar en tid av 14 år 8 månader, varav 5 år 5 månader före övergången till enskild tjänst och 9 år 3 månader, sedan han återinträtt i statstjänst. Därest hans förordnande såsom distriktschef fortfarit under ytterligare 2 år 9 månader, hade han författningsenligt varit berättigad till en årlig pension av 7,000 kronor. Då Ekmans sammanlagda tjänstetid som distriktschef ej oväsentligt överstiger den för erhållande av nyssnämnda pensionsbelopp stadgade minimitiden av tolv år och då han ägnat praktiskt taget hela sin verksamhet åt statens järnvägar samt därstädes innehåft ordinarie tjänst i över 30 år, synes det rättvist, att han erhåller samma pension, som han skulle hava erhållit efter förordnande som distriktschef under minst 12 år i följd, eller 7,000 kronor för år. Härför talar även den av statskontoret framhållna omständigheten, att pensionsunderlaget för närmast lägre tjänst vid statens järnvägar uppgår till 6,996 kronor.»

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Även utskottet finner det vara rättvist, att Ekman efter sin avgång ur statens järnvägars tjänst tillerkännes pension med det belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest han under 12 år varit förordnad distriktschef. Utskottet tillstyrker alltså bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

2:o.

*Ang.
understöd åt
f. d. kontors-
biträdet
A. G. I.
Magnell.*

I punkten 2 av samma proposition nr 35 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till f. d. kontorsbiträdet *Anders Gustaf Ivar Magnell* må, räknat från och med den 1 januari 1930 tills vidare, så länge han är sinnessjuk eller eljest oförmögen till arbete, av trafikmedel utgå ett årligt understöd av 1,404 kronor

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande:

Magnell, som är född den 7 maj 1888, antogs såsom aspirant vid Mora—Vänerns järnväg den 1 januari 1904 och anställdes den 1 november 1906 som ordinarie kontorsbiträde vid samma järnväg. Järnvägen ifråga övergick sedermera i enlighet med beslut av 1916 års riksdag i statens ägo. Magnell övergick i statens järnvägars tjänst och blev ordinarie kontorsbiträde den 1 januari 1917, därvid han förvärvade rätt till pension för egen del enligt de i lagen den 4 juli 1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar gällande grunder.

Den 11 mars 1922 begärde Magnell, enligt uppgift för att ägna sig åt enskild verksamhet, ett års tjänstledighet från och med den 1 april samma år. Ansökningen återkallades emellertid den 17 mars 1922; i stället ingav Magnell ansökan om avsked från sin befattning vid statens järnvägar från och med den 1 maj 1922, vilket beviljades honom. Redan den 6 påföljande juni anhöll Magnell att få återinträda i statens järnvägars tjänst, därvid han som skäl anförde, att han misslyckats med sitt försök till enskild verksamhet. Denna ansökan avslogs, då något behov av Magnells arbetskraft icke förelåg. I juli månad 1922 anhöll Magnell hos järnvägsstyrelsen att få återinträda i tjänst den 1 april 1923. Även denna ansökan avslogs av nyssnämnda skäl. I november 1927 avslogs en ytterligare framställning från Magnell om anställning, enär sådan, vare sig fast eller tillfällig, icke kunde beredas honom.

Slutligen anhöll Magnell i en skrift av den 5 december 1927 hos järnvägsstyrelsen om tjänstepension att utgå från och med den 1 maj 1922 eller dagen för avskedet. Magnell åberopade i sin ansökning, att han vid ingivandet av avskedsansökningen på grund av nervös överspändhet icke kommit att samtidigt begära pension. Genom beslut den 26 januari 1928 fann järnvägsstyrelsen framställningen icke kunna till någon vidare åtgärd föranleda. Häröver besvärade sig Magnell hos kammarrätten, därvid Magnell tillika anhöll att, därest besvären ej kunde bifallas, understöd motsvarande sjukpensionens belopp måtte tillerkännas honom. Genom utslag den 26 april 1929 fann kammarrätten besvären icke kunna bifallas.

Sedan det utrönts, att Magnell vid tiden för avskedsansökningens ingivande i mars 1922 lidit av sinnessjukdom och därav varit berövad rättslig handlingsförmåga, har fråga väckts om beredande av pension eller understöd åt honom, i vilket avseende järnvägsstyrelsen föreslagit ett belopp av 1,400 kronor årligen.

Enligt föreliggande läkarintyg är Magnell fortfarande sinnessjuk, vilken sjukdom antagits bliva för framtiden bestående. Efter avskedstagandet har Magnell råkat i utblottat tillstånd.

Beträffande utredningen i övrigt åberopar utskottet vad statsrådsprotokollet innehåller.

På grund av vad i ärendet förekommit och med hänsyn även till vissa av riksdagen tidigare fattade beslut i liknande ärenden har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Utskottet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

3:o.

Ang.
 understöd åt
 förra post-
 stationsföre-
 ständerskan
 Elvira Ma-
 thilda Elisa-
 beth Gneib.

Under punkten 3 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra poststationsföreståndaren *Elvira Mathilda Elisabeth Gneib* må, räknat från och med den 1 november 1929, uppbära ett årligt understöd av 960 kronor att utgå av postmedel, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Gneib, som är född den 1 juni 1855 och ogift, anställdes genom personligt avtal såsom poststationsföreståndare i Kvidinge från och med den 1 oktober 1917, vilken befattning tillträdde den 1 december 1917. Hon kvarstod därefter såsom poststationsföreståndare till och med den 31 oktober 1929, då hon på egen ansökan avgick från befattningen. Före tillträddandet av nämnda befattning hade hon vid skilda tillfällen under åren 1899—1917 tjänstgjort såsom förstärkningsbiträde eller vikarie av postexpeditörs grad vid postkontoret i Åstorp. Med ledning av därstädes förvarade handlingar har utrönt, att denna tjänstgöring under tiden från och med den 1 augusti 1901 omfattat 2,010 dagar. Dessutom har Gneib enligt av henne lämnad uppgift, vars riktighet generalpoststyrelsen förklarar sig sakna anledning betvivla, under tiden 1 juli 1899—14 februari 1910 tjänstgjort vid sagda postkontor såsom dispositions- eller förstärkningsbiträde av postexpeditörs grad sammanlagt 838 dagar. Hennes sammanlagda tjänstgöringstid i postverket skulle således uppgå till såsom poststationsföreståndare 11 år 11 månader och såsom vikarie av postexpeditörs grad, dispositions- eller förstärkningsbiträde 2,848 dagar, motsvarande 7 år 9 månader 23 dagar, eller sammanlagt 19 år 8 månader 23 dagar. Såsom ersättning för skötandet av poststationen i Kvidinge har hon uppburit belopp, för år räknat varierande mellan 1,320 kronor år 1917 samt 4,290 kronor under de tre första kvartalerna 1925. Från och med den 1 januari 1927 till sin avgång ur postverkets tjänst uppbar Gneib en ersättning av för år räknat 4,014 kronor, varav 1,794 kronor beräknats utgöra personlig ersättning samt återstoden gottgörelse för hållande av poststationslokal och biträde m. m.

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 20 juni 1913 må understöd av här ifrågasvarande slag, för vilket i regel erfordras 25 tjänstår, utgå med högst två tredjedelar av senast uppburna arvode. Med iakttagande härav och med utgångspunkt från dels Gneibs sammanlagda tjänstgöringstid i postverket, ungefär $19\frac{3}{4}$ år (79 kvartal), dels ock det arvode, hon senast uppburit från postverket och som, för så vitt det avser hennes personliga ersättning, uppskattats till 1,794 kronor, har det ifrågasatta ålderdomsunderstödet beräknats på följande sätt:

$$\frac{1,794 \times 2 \times 79}{3 \times 100} = 944 \text{ kronor } 84 \text{ öre, vilket belopp avrundats till } 960 \text{ kronor.}$$

Beträffande utredningen i övrigt hänvisas till propositionen.

Även utskottet finner med hänsyn till föreliggande omständigheter billigt, att Gneib tillerkännes ålderdomsunderstöd. Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot vad härutinnan föreslagits, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

4:o.

Uti punkten 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre t. f. övermontören *Lars Eric Lindblom* må, räknat från och med den 1 januari 1930, under sin återstående livstid av statens vattenfallsverks medel uppbära ett årligt understöd av 180 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

*Ang.
understöd åt
förre t. f.
övermontören
l. E. Lind-
blom.*

Av tillgängliga handlingar inhämtas, bland annat, följande:

Lindblom, som är född den 28 mars 1879, anställdes den 12 juli 1916 i vattenfallsverkets tjänst såsom 1:ste maskinist vid omformarstationen i Tomtebodå. Den 1 januari 1918 förflyttades han till sekundärstationen i Enköping som tjänstförrättande stationsmästare, varefter han tjänstgjorde såsom t. f. övermontör från den 1 juli 1918 i Uppsala och därefter från den 1 december samma år i Stockholm. Den 28 april 1919 färdades Lindblom mellan arbetsplatser i Stäket och Stockholm, därvid på grund av arbetenas brådskaende beskaffenhet motorcykel användes. Denna fördes av annan person. Vid passerandet av ett parlass i närheten av Frösundavik skyggade de för lasset spända hästarna, varigenom avståndet mellan lasset och på sidan om vägen liggande stenblock blev för trångt för att motorcykeln skulle kunna passera, med påföljd att motorcykeln körde på ett stenblock och välte mot lasset, därvid såväl Lindblom som motorcykelns förare skadades.

Vid olyckshändelsen åsamkades Lindblom brott å tre revben på vänstra sidan. Dessa skador hava sedermera efter behandling å sjukhus läkts, men Lindblom lider i anledning av olycksfallet av en traumatisk neuros.

Efter olyckshändelsen inträdde Lindblom på eget initiativ åter i tjänst den 5 maj 1919 och kvarstannade till den 11 augusti samma år, då han på begäran erhöll tjänstledighet utan avlöning. Han avgick ur vattenfallsverkets tjänst den 29 juli 1920 utan att hava återinträtt i tjänstgöring.

Lindblom åtnjöt vid tiden för olycksfallet en avlöning, motsvarande ett belopp av 5,241 kronor 36 öre för år räknat. Då 2 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916, sådant detta lagrum lydde vid samma tid, såsom arbetare betecknade endast den, som åtnjöte en avlöning av högst 5,000 kronor för år räknat, har Lindblom icke kunnat erhålla livränta eller annan ersättning enligt sagda lag.

Sedermera har Lindblom på statens vattenfallsverks bekostnad vårdats å sjukhus under tiden den 20 november 1923—den 31 januari 1924 för undersökning och behandling av sedan olycksfallet kvarstående skador. Vidare har Kungl. Maj:t den 23 maj 1924, med ogillande av utav Lindblom anförda besvär över vattenfallsstyrelsens beslut att icke utbetala sjukavlöning till denne för sistnämnda tidsperiod, bemyndigat styrelsen att av statens vatten-

fallsverks medel till Lindblom såsom understöd utbetala ett belopp av 350 kronor.

En sedermera av Lindblom gjord framställning om livränta fann Kungl. Maj:t den 20 februari 1925 icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Lindblom är gift och har två söner, födda 1902 och 1910. Dessutom har han en åldrig moder.

I avseende å vidare utredning hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet, som icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

5:o.

*Ang.
förhöjd liv-
ränta till
förre arbe-
taren A. P.
Larsson.*

Under punkten 5 av förevarande proposition nr 35 har Kungl. Maj:t slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att den i anledning av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete förre arbetaren vid statens vattenfallsverk *Anders Petter Larsson* för honom den 11 maj 1922 drabbat olycksfall tillkommande livräntan må, räknat från och med den 1 januari 1930, så länge olycksfallet medför förlust av arbetsförmågan, utgå med ett till 1,920 kronor förhöjt belopp, att bestridas av statens vattenfallsverks medel.

Enligt 6 § i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete utgår livränta med ett årligt belopp, motsvarande vid förlust av arbetsförmågan två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst. Genom lag den 15 juni 1922, som trädde i kraft den 1 januari 1923 men icke är tillämplig å ersättningsanspråk i anledning av olycksfall, som inträffat före sistnämnda tidpunkt, har den ändringen vidtagits i omförmälda bestämmelse, att vid förlust av arbetsförmågan livräntan må, där den skadades tillstånd kräver särskild vård, med hänsyn härtill bestämmas till högre belopp än motsvarande två tredjedelar av den skadades arbetsförtjänst, dock ej överstigande beloppet av den årliga arbetsförtjänsten.

Genom olycksfall i arbete den 11 maj 1922 skadades Larsson, som är född den 12 januari 1892, så svårt, att förlust av arbetsförmågan blev följden. I anledning av olycksfallet uppbär Larsson i enlighet med riks-försäkringsanstaltens beslut av statens vattenfallsverks medel en årlig livränta av 1,600 kronor, motsvarande två tredjedelar av hans till 2,400 kronor beräknade arbetsförtjänst under ett år, räknat tillbaka från olycksfallet.

Enligt vad handlingarna i ärendet utvisa tjänstgjorde Larsson vid olycks-tillfället såsom kusk å en med två hästar förspänd vagn. Hästarna skrämdes av ett vid vägen stående lass och föllo i sken. Larsson, som försökte hejda hästarna, kastades emellertid ur vagnen och bröt ryggraden, därvid rygg-märgen skadades. Detta har lett till atrofiering av benens muskler och i

övrigt orsakat sådana skador i benen och nedre delen av kroppen, att Larsson endast med svårighet och blott med hjälp av kryckor eller rullstol kan förflytta sig. Enligt läkarintyg har Larsson genom den påtvingade sysslolösheten även drabbats av svår neurasteni.

Beträffande vidare utredning i ärendet hänvisas till propositionen.

Ehuru Larsson endast kort tid varit anställd i statens tjänst och åtnjuter honom författningsenligt tillkommande livränta, har utskottet likväl, med hänsyn till föreliggande synnerligen ömmande omständigheter och åberopade särskilda förhållanden i övrigt, funnit sig kunna tillstyrka att Larsson, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, tillerkännes en förhöjning av livräntan inom ramen för vad som enligt den kort tid efter olycksfallet vidtagna ändringen av olycksfallsförsäkringslagen kan medgivas beträffande olycksfall, inträffade efter utgången av år 1922.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

6:o.

I en till riksdagen avlåten, den 14 februari 1930 dagtecknad proposition nr 87 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att reservpostexpeditören *Anna Christina Jakobina Lundholm*, född Nyman, må från och med dagen näst efter den, då hon frånträder sin anställning vid postverket, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,368 kronor, att utgå av postmedel.

*Ang.
pension åt
reservpost-
expeditören
Anna
Christina
Jakobina
Lundholm.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Lundholm, som är född den 30 januari 1866, inträdde i postverkets tjänst såsom extra ordinarie postexpeditör den 1 juli 1885 och antogs den 29 juni 1886 till extra biträde (extra ordinarie postexpeditör med fast placering vid viss postanstalt) vid postkontoret Stockholm 1. Såsom extra biträde — vilken tjänstebeteckning den 1 januari 1910 förändrades till biträdande postexpeditör — kvarstod Lundholm till den 9 december 1911, då hon anställdes som reservpostexpeditör. Anställning såsom reservpostexpeditör eller, såsom tjänstebeteckningen från och med den 1 januari 1912 lydde, extra postexpeditör innehades av Lundholm till och med utgången av juni 1920. Då, med hänsyn till posttrafikens nedgång vid ifrågavarande tidpunkt, Lundholm icke med säkerhet ansågs kunna beredas fortlöpande tjänstgöring, fann generalpoststyrelsen, att hon vid övergången till nu gällande lönesystem — d. v. s. från och med den 1 juli 1920 — icke lämpligen borde antagas till extra ordinarie postexpeditör, varom hon anhållit, utan erhöll Lundholm den något lösare anställningen såsom reservpostexpeditör. I sådan egenskap har Lundholm visserligen icke haft skyldighet att tjänstgöra mera än 90 dagar varje kalenderår, men har dock med kortare avbrott — unge-

får motsvarande den extra ordinarie tjänstemän tillkommande semesterledighet — hela tiden innehaft tjänstgöringsuppdrag i postexpeditörsgraden.

På grund av att Lundholm ständigt anlätades till tjänstgöringsuppdrag fann generalpoststyrelsen den 30 december 1925 skäligt att för tiden från och med den 1 januari 1926 tillerkänna henne avlöning såsom extra ordinarie postexpeditör; och uppbär Lundholm numera, sedan den 1 januari 1929, avlöning i 12:e löneklassen, G-ort, av den för extra ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken gällande löneplanen, d. v. s. efter 3,672 kronor för år räknat. Under de senaste fem åren har hennes avlöning uppgått till i medeltal 3,200 kronor 91 öre för år.

Lundholm ingick den 6 november 1890 äktenskap med dåvarande postexpeditören, sedermera postmästaren i Saltsjöbaden A. U. Lundholm. Mannen avled den 2 november 1923. På grund av sitt giftermål kunde hon icke i vanlig ordning erhålla befordran till ordinarie postexpeditör, en befordran, som hon eljest bort kunna påräkna.

Reservpostexpeditören Lundholm har sålunda innehaft anställning i postverkets tjänst under omkring 44 $\frac{1}{2}$ år. Hennes sammanlagda ledighetstid under anställningen till och med den 31 december 1929 — 5 år 4 månader och 10 dagar — överskrider föga den tid, under vilken hon i egenskap av ordinarie tjänsteman skulle hava ägt åtnjuta semester. För sin tjänstgöring har sökanden erhållit gott vitsord.

Beträffande utredningen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

7:o.

Ang.
ärligt under-
stöd åt post-
föraren P.
Persson.

I en inom andra kammaren under nr 157 väckt motion har herr Björklund hemställt, »att riksdagen måtte besluta att åt postföraren Per Persson i Luhr, Farstorps socken, från och med den 1 januari 1930 bevilja ett årligt understöd av 600 kronor under hans återstående livstid.»

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Av motionen jämte tillgängliga handlingar i övrigt framgår, att Persson, som är född den 21 april 1863 och alltså omkring 67 år gammal, sedan den 1 januari 1908 fullgjort postföringen å linjen Hästveda—Fars-torp med en tur om dagen, att tjänstgöringen tagit i anspråk omkring 5 timmar dagligen, att Persson uppburit ersättning under tiden 1 januari 1908—30 april 1917 med 1 krona 40 öre, under tiden 1 maj—31 december 1917 med 2 kronor, under tiden 1 januari—30 juni 1918 med 2 kronor 45 öre samt från och med 1 juli 1918 med 3 kronor, allt per tur, ävensom att han befinner sig i små ekonomiska omständigheter.

Av utredningen framgår, att Persson icke varit lantbrevbärare utan haft att i egenskap av postföringsentreprenör fortskaffa slutna poster från en postanstalt till en annan. Han tillhör sålunda icke den kategori av kontraktsanställda funktionärer, som författningsenligt äro berättigade att efter viss tjänstgöringstid och under vissa villkor i övrigt komma i åtnjutande av ålderdomsunderstöd av postmedel. Åt postförare har riksdagen visserligen i ett fåtal fall beviljat årliga understöd, men i dessa fall hava förelegat särskilda omständigheter, vilka ansetts böra föranleda undantag från gällande bestämmelser, i regel skada under tjänstutövning eller synnerligen lång tjänstgöring under sällsynt svåra och krävande förhållanden m. m. I detta fall föreligga enligt utskottets mening icke dylika särskilda omständigheter. Denna uppfattning synes också generalpoststyrelsen hava hyst, då styrelsen genom beslut den 27 augusti 1929 funnit gjord framställning om understöd åt Persson icke föranleda någon åtgärd.

På grund av vad nu anförts och under framhållande, att enligt utskottets uppfattning med hänsyn till det stora antalet postförare stor verksamhet är påkallad vid beslut om understöd av förevarande art, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till motionen.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II:157 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

8:o.

I en inom första kammaren av herr *Granath* väckt motion nr 153 har hemställts, att riksdagen måtte tillerkänna förra städerskan vid statens järnvägar i Hudiksvall, änkan *Margareta Pettersson* ett årligt understöd å sexhundra (600) kronor.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas, att Brita Margareta Pettersson, som är född den 12 oktober 1850 och alltså över 79 år gammal, varit anställd såsom städerska vid Hudiksvalls station under tiden 1 april 1905—1918 samt 1920—1922 eller drygt 16 år samt att hon under åren 1923—1928 ombesörjt skurning av stationslokalerna, vilket arbete dragit en arbetstid av omkring 4 dagar per månad. Enligt ett den 26 mars 1930 dagtecknat läkarintyg synes hon hava ett avsevärt kvarstående men efter en skada å vänstra armbågsleden, »vilken skada enligt uppgift träffat henne för cirka fem år sedan under arbete med vagnstädning vid S. J.»

Vid prövning den 11 september 1928 av gjord framställning om gratifikation åt Pettersson har järnvägsstyrelsen, som funnit hennes anställningstid vid statens järnvägar icke fylla villkoren för erhållande av gratifikation, funnit framställningen icke kunna till någon styrelsens åtgärd föranleda.

Utskottet.

Pensioner eller därmed jämförliga understöd åt städerskor vid statsinstitutioner hava hittills pläгат beviljas endast i fall, då vederbörande under jämförelsevis lång tid fullgjort städningsarbete i sådan omfattning, att arbetet kunnat betraktas såsom anställningshavarens huvudsakliga sysselsättning. Pettersson har emellertid fullgjort dylikt arbete under endast omkring] 16 år, och rörande arbetets omfattning samt ersättningen för det samma har någon utredning icke förebragts. Vid sådant förhållande och då frågan om gratifikation åt Pettersson nyligen prövats av vederbörande myndighet, har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka någon åtgärd i anledning av den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion I:153 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

9:o.

Ang.
pension åt
t. f. kontors-
biträdet å
Skellefteå
distrikts över-
jägmästarex-
pedition
Maria Hägg-
bom.

I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1930 dagtecknad proposition nr 227 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att t. f. kontorsbiträdet å Skellefteå distrikts överjägmästarexpedition, änkan *Maria Häggbom*, född Hedberg, må från och med dagen näst efter den, då hon avgår ur domänverkets tjänst, under sin återstående livstid från statens domäners fond uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att änkan Häggbom är född den 27 mars 1870.

I avgivet utlåtande över en av Häggbom gjord ansökan om pension har *domänstyrelsen* anfört bland annat följande:

Sökanden, som styrelsen veterligt icke uppbure något på sitt änkestånd grundat understöd av allmänna medel, hade alltifrån år 1904 tjänstgjort såsom biträde å överjägmästarexpeditionen, under de fyra första åren mot timpenning och därefter såsom årsanställd. Från och med den 1 februari 1921 hade sökanden förordnats att uppehålla den nyinrättade befattningen som skrivbiträde å överjägmästarexpeditionen, och när denna befattning från och med den 1 januari 1922 omändrades till kontorsbiträdestjänst, hade sökanden erhållit förordnande att uppehålla densamma, ett förordnande som sedan årligen förnyats. Att sökanden icke kommit att uppföras på ordinarie stat berodde i första rummet därpå, att hennes ålder lagt hinder i vägen därför.

Först från och med år 1921, då hon efter tillkomsten av det provisoriska avlöningsreglementet för verket erhållit förordnande att uppehålla den vid överjägmästarexpeditionen inrättade skrivbiträdes- (från och med år 1922 kontorsbiträdes-)befattningen i Skellefteå distrikt, hade avlöningen erhållit en fastare form och utgått med följande belopp:

under år 1921 med	kronor 1,764
» » 1922 »	» 2,100
» » 1923 »	» 2,100
» » $\frac{1}{1}$ 1924— $\frac{30}{6}$ 1925 med	» 2,370
fr. o. m. $\frac{1}{7}$ 1925	» 2,580

och sedermera med enahanda belopp som under år 1925.

Det syntes styrelsen vara en akt av rättvisa och billighet, att staten, åt vilken sökanden ägnat sina krafter under en avsevärd följd av år, beredde henne en något så när tryggad ålderdom.

Därest sökanden innehåft ordinarie anställning, hade hon efter uppnådda 60 levnadsår varit berättigad till full pension, då tjänstarens antal uppgått till 30. Enär tjänstarens antal i nu förevarande fall vid utgången av år 1929 komme att uppgå till 26, borde pensionen beräknas till högst $\frac{26}{30}$ av hel pension. Enligt kungörelsen den 12 juni 1925 (nr 251) utgjorde för kvinnligt ordinarie kontorsbiträde vid domänverket hel pension 1,476 kronor. Avkortad pension till $\frac{26}{30}$ härav uppginge — efter avrundning till ett med tolv jämnt delbart belopp — till 1,284 kronor för år. Som sökanden emellertid, såsom sagts, endast vore icke-ordinarie tjänsteman, syntes pensionen böra utgå med något lägre belopp, förslagsvis 1,236 kronor.

Statskontoret har mot det av domänstyrelsen föreslagna beloppet ej funnit anledning till annan erinran än att, i anslutning till vad som skett i vissa föregående fall, pensionen syntes böra underkastas skälig reduktion i anledning därav, att sökanden icke haft att erlægga avgifter för sin pensionering. Beloppet syntes i enlighet härmed böra fastställas till 1,152 kronor årligen.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet, som tillstyrker att pension i detta fall beviljas, har ansett sig kunna godtaga det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Utskottet hemställer sålunda,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

10:o.

Kungl. Maj:t har i punkten 2 av samma proposition föreslagit riksdagen medgiva, att förre kronojägaren i Granhults bevakningstrakt av Klotens revir *Per Edvard Bark* må från och med den 1 maj 1929 under sin återstående livstid från statens domäners fond uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en årlig fyllnadspension till sådant belopp, att båda pensionsbeloppen tillsammans uppgå till 2,040 kronor för år.

*Ang.
fyllnads-
pension åt
förre krono-
jägaren P. E.
Bark.*

Till stöd för framställning om fyllnadspension åt Bark anför *domänstyrelsen*:

Bark, som vore född den 11 februari 1864 och sålunda den 11 februari 1929 uppnått en levnadsålder av 65 år, hade antagits till extra kronojägare den 20 mars 1900 och till ordinarie kronojägare den 22 november 1911. Den 20 mars 1929 innehade han alltså 29 för pension beräkneliga tjänstår. Den 15 mars 1929 hade styrelsen beviljat Bark avsked från och med den 1 maj 1929, mot åtnjutande av en årlig pension av 1,692 kronor.

Emellertid hade Bark, innan han år 1900 i samband med kronans förvärvande av Klotens aktiebolags fastigheter anställdes hos domänverket, under cirka 10 år varit bunden vid Klotens aktiebolag såsom skogvaktare vid ifrågavarande fastigheter. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut angående fyllnadspension åt kronojägaren i Malingsbo revir E. G. Andersson (prop. nr 12/1918) och kronojägaren i Klotens revir M. L. Brusell (prop. nr 218/1921) syntes Bark vid angivet förhållande böra vid avskedstagandet erhålla samma pension, som den, vartill han varit berättigad, därest förenämnda fastigheter under hela hans anställningstid vid desamma varit i kronans ägo.

I övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag står i överensstämmelse med vad riksdagen i åtskilliga liknande fall tidigare medgivit. Vid sådant förhållande har utskottet icke haft något att erinra mot förslaget och får därför hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

11:o.

*Ang.
pension åt
förra faktorn
N. G. Rydén.*

I punkten 3¹ av förevarande proposition nr 227 föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen medgiva, att förra faktorn vid Mobrätens sågverk *Nils Gustaf Rydén* må från och med den 1 januari 1929 under sin återstående livstid från statens domäners fond uppbära en årlig pension av 720 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande:

Rydén, som är född den 12 juni 1862, anställdes våren 1907 i Villingsbergs aktiebolags tjänst såsom faktor vid Mobrätens sågverk. Han kvarstannade i nämnda befattning även sedan bolagets skogar år 1917 övergått i Vargöns aktiebolags ägo. När kronan från och med den 1 januari 1924 från Vargöns aktiebolag förvärvade Villingsbergs aktiebolag tidigare tillhöriga skogar, ingick jämväl sågverket i köpet. Rydén kom då utan särskild mellan bolaget och kronan träffad överenskommelse att bibehålla sin tjänst vid sågverket samt uppbär från och med ingången av år 1924 avlöning av statsmedel. Den 31 december 1928 nedlades såg-

¹ Beträffande punkten 4 av prop. nr 227, se utlåtande nr 32, punkten 24.

verket, och samma dag upphörde Rydén's tjänstgöring hos domänverket. Hans avlöning utgjorde såväl före som efter anställningen i domänverkets tjänst 1,920 kronor för år jämte 50 procent å sågackordet, vilket enligt ackordsprisläget efter kristiden beräknats till omkring 500 kronor för år, alltså sammanlagt omkring 2,400 kronor för år. Dessutom har han åtnjutit fri bostad om 4 rum och kök och vedbrand samt disponerat omkring 3 hektar öppen jord. Bostadsförmånen har beräknats till 180 kronor för år.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet har funnit goda skäl tala för beviljande åt Rydén av en årlig pension utav statsmedel under hans återstående livstid. Mot vad Kungl. Maj:t i sådant avseende föreslagit har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Stockholm den 28 april 1930.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. E. Svensson, Pettersson i Olovstorp, Lindley, Lindgren, Ström i Lidköping, Andersson i Hedsta, Bjurström och Bodin;

från andra kammaren: herrar Winkler, Bäcklund, Svensson i Betingetorp, Wikström, Lovén, Ryberg, Höglund i Göteborg och Svedman.

Reservation

vid punkten 7 (ang. årligt understöd åt postföraren P. Persson):
av herr Höglund i Göteborg.